

MARRIAGEInvestigator: Miliana.RInformant: Sai Elliot.....Noco, Burebasaga, Rewa.ULUTAGA: NA VAKAMAU ENA GAUNA MAKAWA.

- Au na tukuna ga yani na veika au kila baleta na ulutaga oqo. Au na via talanoataka na nona ka vakamautaki vakaviti na luvequ tagane. Ena gauna se qai cauravou lailai tiko mai kina na luvequ oqo edau tiko na tavalena ka dau gole tiko na yalewa. Ka keirau qai dau veivosakitaka me sa rau veiwatini ga na luvei keirau kei na tavalena oqo. Sa oti qai dua tale na nona gade yani kina neitou vale keirau sa vakasalumi koyasara mai ena tabua ka kirau tukuna vua me gole yani kina na nodratou vale ka lai tukuna se ko ceie solia yani vua na salusalu koya. Ni sa lai tukuna yanai veirau na nona tubutubu na macala ni ka koya erau sa kila deivaki sara nai tubutubu nei yalewa ni rau vinakata dina merau veiwatini na luvedrau taganekei koya na gone yalewa koya. Ni sa oti koya sa rau qai gole mai nai tubutubu nei tagane merau mai veivosaki keirau nai tubutubu nei yalewa. Ena neitou veivosaki oqo keirau tukuna kina ni vinakati me vakaukauwataki na veiwekani sa tu, me kakua ni taqusi yani me toso tiko ga. Erau sa na lesu tale mai na tamai tagane kina nodratou i tikotiko. Koi rau nai tubutubu nei yalewa erau sa na qai veivosakitaka na ka taucoko sa yaco. Ia edau rogoci ga na vosa nodrau nai tubutubu ni gone,

- vakabibi vei koya na tamni gone, kevaka e sa tukuna edua na ka ia sa na yaco dina ga. Koya gona sa dau toka sara vei tama na veika kece. Ia ko gone marama e wele ga. Ena sega tiko ni kila ko koya nai balebale dina ni salusalu tabua koya. Koya e nanuma ga de rau vakasalumi koya walega mai. Sa oti vakalailai edua na gauna sa qai kacivi mai na gone yalewa oqo ka mai tarogi maga ga kevaka e vinakata na cauravou koya merau vakawati. Sa tukuna sara yani ko gone marama io tamaqu na ka sa donu vei iko sa na donu talega vei au. Oti eratou sa qai gole tale mai na mata veiwekani mai na tabananei tagane ka ratou mai Duguca kina na yalewa, ena rawa ni rua na vule na kamunaga eratou vakayagataka kina. Belata ni na vakaraitaki eke na nodrau veidredretaki ka veidokai ko tamai taganekei tamai yalewa, ni sa na raica ko tamai yalewa na levu ni yau kasa vakacabori yani veiratou sa na vakasamataka ko tamai yalewa ni kevaka e vakasuka tale nai yau koya sa na rairai ca. Ena yalo e veidokai kei na veinanumi sa na solia kina ko koya na nona veidokai veiratou na veiwekani mai na mata vuale vei tagane. Na kamunaga ka lai

- vakacabori koya e vakatokai tiko me i Duguci nei yalewa. Oti ni ratou sa cakava mai na nodratou i Vakadonu ni gusu ko tamai yalewa veiratou na wekani tagane. Ena vakayagataki tale eke na kamunaga. Sa oti koya eratou na lesu tale ko iratou na wekani yalewa ka sa tekivu sara ga ekea na vakarautaki ni yaya kei na magiti edau vakayagataki ena gauja ni vakamau. Sa rau na maqusa sara ko tinai tagane kei tinai yalewa ena nodrau tali ibe kei na kesa masi kei na gatu vaka kina na

- nodrai sulu ni vakamau. Erau dau dui soli gu eke koi rau na dui. Sa qai nei tama na teitei vakalevu me rawa ni matua vinaka nai tei ni se bera ni oti na gauna. Sa kenai vakarau ga merau dau cakava vakavinaka na nodrau dui gu koi rau na veitina. Ni sa oti koya sa qai rawa ni lokuci edua na gauna me vakayacori kina na vakamau. Ena kena lokuci na siga ni vakamau edau kau tale mai edua na kamunaga veirau na veitubutubutaki nei yalewa me mai tukuni veirau na siga kei na gauna ka sa lokuci tu me vakayacori kina na vakamau. Koya gona na kena mai tukuni na siga koya sa ratou dui vakavakarau vinaka ko iratou na veitabana ruarua merau dui solia na nodrau dui gu. Ni sa oti koya sa qai rau dau vilakovi tiko naveitabana ena macala ni yeika me vakarautaki. Koi rau na tina erau sa na dui maqusa ga. Ia edauliu toka na Dresu i vola, oqo merau gole yani me lai volai na yacadrau ni rau sa duavata merau sa bulia edua na matavuvale. Edau lako talega edua na kena i tukuni veiratou natabani yalewa ena siga merau mai gole kina ki Dresui i vola. Erau sa na qai sulu yani ka me rau lewa rua tale meratou lako vata tiko me rawa ni vakadinadinataki kina na nodrau lai vola na yacadrau kei na soli ni lewa mai veirau dui tabana merau sa na vau. Ni sa oti koyaeratou sa na lesu tale mai. Ena siga ni vakamau sa na baci kau tale yani edua na kamunagame lai tukuni na nodrau vakamau. Ni sa vakarautaki oti tu naveika kece sa rau qai gole yani kina vanua e vakarautaki me vakayacori kina na vakamau. Erau na sulu yani vakaviti ka ukutaki ena i ukuku vakaviti ka rau mai tokara tu yani na kena salusalu. Erau na dui kauta tiko mai na tabua ko tagane ena

- mai solia vei ratou na wekai yalewa natabua koya, ka vakakina ko yalewa ena mai solia veiratou na wekai tagane natabua ka taura tu koya. Erau sa gole cake yani kina vanua ka sa vakarautaki tu mai kina merau sa na vakamau. Ni sa oti na vakamau erau sa na dui gole sara yani kina nadui tabana, ia ena gauna oqo erau sa na veisau. Ko tagane sa na gole yani kina na tabani yalewa, ko yalewa sa na gole yani kina tabani tagane. Eke erau sa qai luvata na nodrau dui sulu ni vakamau, karau vakaisulu tale mai na tabana tiko ga koya ka rau sa qai dui gole lesu tale kina na nodrau tabana dina. Mai kea era sa na veisoqovi tiko kina. Ni sa oti koya ka sa lai yakavi mai na vanua sa na tukuni sara yani me sa na kau yani ko yalewa. Ena nona lako yani oqo sa na kau tiko yani kina na nona i yau kei na kena magiti ka lai vakacabori veiratou na tabani tagane. Ni sa oti koya eratou sa na gole yani na levu ibe, na levu ni gatu kei na levu ni tabua kei na levu tale ni yau tale eso esa dui vakatau sara ga veirau. Sa oti koya sa qai vosa ni tatau ko tama veiratou na wekai tagane. Oqo edau vakatokai tu nai Tataunaki nei tama veiratou na wekai yalewa. Ena vakayatuyatutaka koya na nona sa mai solia yani naluvana yalewa me sa vakamau ka vakabauta tu ko koya ni ratou na lai maroroya vinaka na luvena ka ratou vukei koya mevaka ga na dau tiko mai nodratou. Koya gona ka kerekere tiko kinaveiratou na wekani tagane meratou lomani luvena ka masulaka me na dua kawa vinaka ena kune kina. Ni sa oti koya sa qai vakacabora mai ko tagane na nona i yau ni Kali ni sucu, oqo me sa na

- solia yani edua na wase ni yau ko tagane me rawa ni vakarawa-rawataka na kena kei na nona soli luvena mai ko tinana ni sa vakacabora ko tagane na i wase ni yau ko koya me nona ga na tinani yalewa. Me sa kalitani mai ko gone yalewa mai veitinana. Oti koyasa qai vakacabora tale yani edua tale nawase ni yau ka vakatokai tiko na i Vola. Oqo me nodrau na veiwatini ni kani vakavinavinaka ko tagane veirau nai tubutubunei yalewa ena nodrau veisusugi kei na veiqaravi balavu ka rau cakava tu mai vua na luvedrau ka sa mai yacova na tikini ni siga me sa vakawati kina ka sa na gole yani kina . Kevaka edau sega nai yau oqo nai Vola, enarawa ni doudou tiko ga ko yalewa na vosa, baleta ni kena i vakaraitaki tiko ni sega ni rawa ni qaravi koya rawa ko tagane. Ni sa vakacabori yani nai vola sa na doudou ko tina kei tama i yalewa na solia yani nalurvedrau. Ni sa oti koya sa qai rawa ni oti kina na veika edau vakayacori. Koya gona sa na qai gole yani ko yalewa veiratou na wekai tagane, ka ratou gole lesu tale ko iratou na wekai yalewa.
- Au kerea de rawa ni ko talanoatakamada na cava edau yaco ena bogi va ?
- Au guilecava me'u tukuna na tikina oqori, na vakabogi va oqo na nodrau sa qai veiyacovi kina ko tagane kei yalewa. Ia kevaka me yalewa gone sa na rawa ni vakatakilai ena nodrau davodavo ni na tu kina na dra. Ia ko tibiui tagane ena qai lako yani ka lai raica na ka koya. Ni sa lai raica ka kila ko koya me ra dra gone sa na tukia na doka ni vale ka kaikaila baleta na marautaki na tikinakoya. Ena nodrau gone tiko yani na marama era sa na marautaka na veika sa yaco.

- Sa na qai vivigi na i davodavo koya ka sa na qai kau sobu yani na gone yalewa me lai qoli. Edau tukuni tu na Sobu, oqo ena vakaisulu vakaviti ka ratou kauti koya yani na wekai tagane. Ni sa lai qoli na ika taucoko e rawa mai na qoli koya sa na kau mai, sega ni vari se me tuna. Enatu vinaka sara tu ga ka tui mai ka sa qai colati mai ka lako vata mai na kena magiti sa qai kau yani veiratou na tabani yalewa me lai vakacabori veiratou na Magiti ni Sobu ni sa qai Yaco tu ko yalewa kina na nona vale vou. Ena kena lai vakacabori na magiti vaka koya eratou sa na raica ga mai na tabani yalewa eratou sa na kila sara ni yalewa gone na nodratou yalewa baleta ni sa yaco kina nona vale. Sa na qai tukuni vua me luvata yani na nona i sulu veiratou na wekana. Ena tagi mai ko tinana baleta ni sa mai yaga na nona veisusugi, ka sa mai yaco kina edua na soqo levu. Oti koya sa qai kau mai ko yalewa ka sa qai mai tiko yani ena nona vale ni vakamau.
- Na cava beka na vuna ka dau vakacabori kina namagiti ka sega tu ni vakacacani edua na tikini yagona ?
- Na magiti vaka oqo edau vakayagataki ga ena gauna ni Sobu, kei na nonasa yaco ko yalewa kina na nona vale. Ena ratou vakacabora yani ko tabani tagane veiratou na tabani yalewa. Eso edau vakacabora yani na weleti eratou sa nakila sara mai na yasanaka dua ni yalewa gone na nodratou yalewa.
- Au dau rogoca tu na nodra Tobe, na cava beka na kena i bale-bale, au kerea de rawa ni ko vakamacalataka mada vei au na tikina koya ?
- Sa vinaka, na Tobe oqo e vakaraitaka tiko na nodra se gone

- tiko ga na gone yalewa. Sa na rawa ni tiko ga na tobe koya me yacova sara na gauna erau sa na vakawati kina ko yalewa kei na dua tale na tagane. Na Toba oqo sa na qai koti vakadua ni sa yaco kina na nona vale. Eratou sa na qai vakarautaka tale edua na magiti ko iratou na tabani tagane ka ratou kauta yani veiratou na tabani yalewa, meratou salai kila ni sa na koti na nona Tobe na gone yalewa. Koya gona sa na qai ... na Tobe koya. Ni sa koti natobe sa na kilai sara ni sa sega tale ni qai gone yalewa na marama koya, sa tiko vata na tagane. Na Tobe talega oqo edau tekivu mai ni se qai tauvi mate ni vula vakadua ko gone yalewa. Oti koya sa na qai rawa me Tobe tikoga na drauni uluna. Oqori nai vakamacalalailai ni Tobe au rawa ni rawata yani vei iko.
- Edua beka na tabu erau dau vakayagataka naveiwatini ena gauna merau sa lai moce vata kina ?
- Ena gauna koya sa na rawa ni vakatabui veirau merau kakua ni taura nawaiwai. Erau dau vakayagataka tu ga na Rerega ka boi waliwali boi vinaka. Ena gauna ni kana ena dau vakarautaki yani na kedrau kakana ena vanua karau tiko kina. Me sa yacova sara na bogi va sa qai rau vakatarai tale merau tara na wai.
- Nai yau cava beka edau vakayagataki vakalevu ena mataqali soqo vaka oqo, ka dau okati tu beka na soqo oqo me dua na ka?
- Kevaka e sega na tabua ena sega ni vinaka na soqo, koya gona edau vakayagataki ga kina na tabua me kila tiko kina na nodrau veidokai natabana ruarua. Na cava erau dau cakava kina na ka oqo me kila kina na nodrau veinanumi baleta ni sega ni dau caka walega tu na vakamau, e dodonu me muri na kena gaunisala

- dodonu. Nai yau kece vakaviti edau vakayagataki ena soqo oqo.
- Vaka cava mada ke bese na vakamaʻi ko yalewa ?
- Ena tikinioqori au se bera ni rogoca vakadua se'u donumaka me dua na yalewa ni sa lako vaki yani vakavanua ka qai bese tale. Sega au sega sara ga ni rawa ni tukuna kina edua na ka.
- Au dau rogoca tu na Tevutevu, au kerea de rawa ni ko vakamacalataka tale mada ena tikina koya ?
- Na Tevutevu oqo nai wase ni yau ka rau dau vakarautaka na dui me nodrau na veiwatini. Ena rawa ni rau tolusagavula mai na levu ni ibe qai lako vata na kenai gatu vakaviti, na kumi, na masi, na vei yaya tale eso me yacova sara yani na nona i yau ni vale ni kura na yalewa ka dau vakarautaki ena gauna koya.
Edau qai otioti talega ni ka me vakayacori na Tevutevu, oqo me sa nodrau vakatabaki dua sara ga na veiwatini. Sai koya beka oqori ni na tevuka e liu ko tinani tagane na nonai yau, ka sa qai lai tevuka e delana na nona i yau ko tinai yalewa.
- Edua tale beka na ka ko via tukuna me baleta na nodaru veitalanua?
- Na ka kece sara ga au kila kau sa talanoataka yani vei iko.